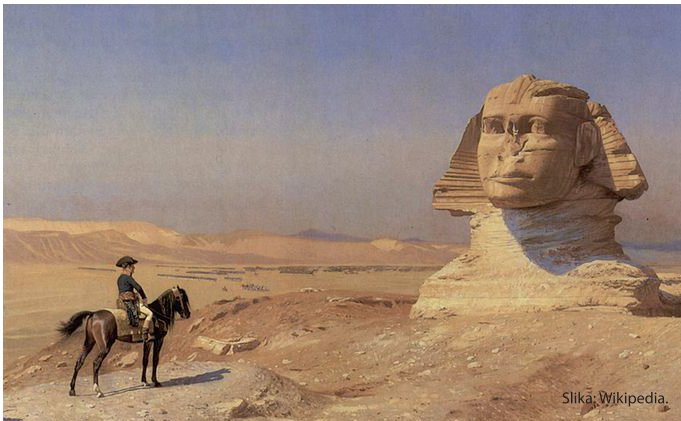

Slika: Mehmed Ali. Aegypten in Bild und Wort, Stuttgart-Leipzig (1879).

Zgodovina raziskovanj starega Egipta

Slika: Wikipedia.

1. Napoleonov pohod v Egipt (1798–1801)

Zanimanje kulturnih krogov v Evropi za staroegipčansko kulturo in Egipt kot deželo je povečal Napoleonov pohod v Egipt v letih 1798–1801. Pri tem je bila odločilna objava rezultatov znanstvene odprave dveh skupin znanstvenikov v Zgornji Egipt, ki ju je imenoval mladi general Napoleon

1	8	7	12				10	2
---	---	---	----	--	--	--	----	---

. Učenjaki so v Evropo prinesli veliko drobcov arhitekture, kipov, predmetov in pisnih dokumentov, papirusov in odtisov reliefov. Sam Napoleon pa je svoje navdušenje nad staroegipčansko kulturo izrazil tudi v nagovoru svojim vojakom pred znamenito bitko pri piramidah z besedami: »Vojaki, z vrha teh piramid zre na vas štirideset stoletij!«

2. Razvozanje hieroglifov: Jean François Champollion (1790–1832)

Po Napoleonovi odpravi v Egipt je prišel čas, da egipčanski spomeniki, popisani z do tedaj skrivnostnimi hieroglifi,

Slika: Narodni muzej Slovenije, foto: Alja Vute.

»spregovorijo«. Po dolgih letih dela je francoskemu jezikoslovcu Champollionu leta 1822 s pomočjo tako imenovanega Kamna iz

	8		2	10	2
--	---	--	---	----	---

, ki je plošča z napisi v egipčanskih hieroglifih in demotski ter grški pisavi, uspelo razrešiti hieroglife.

3. Zbirke konzulov: Bernardino Drovetti (1776–1852), Henry Salt (1780–1827)

Današnje zbirke egipčanskih spomenikov v velikih evropskih muzejih imajo svoje začetke med leti 1810–1850 v tako imenovanih zbirkah konzulov. Temu je botrovala politika egipčanskega vladarja Mehmeda Alija, ki se je v težnji po osamosvojitvi izpod

10						2
----	--	--	--	--	--	---

 nadoblasti obračal na konzule evropskih sil. Ti so od njega brez težav pridobili dovoljenja za izkopavanja in odvažanja spomenikov v Evropo in tako postali organizatorji izkopavanj, zbiranj in odvažanj egipčanskih spomenikov. Med njimi sta bila najuspešnejša francoski konzul Bernardino Drovetti in britanski konzul Henry Salt. Njune zbirke so osnova današnjih egipčanskih zbirk muzejev v Torinu, Parizu, Berlinu in Londonu.

4. Zbirke konzulov: Anton Lavrin (1789–1869)

Tudi

12	11	9	10		4	5			8
----	----	---	----	--	---	---	--	--	---

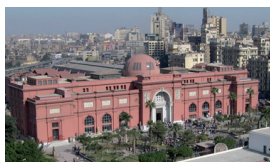
 cesarstvo v tej dejavnosti ni stalo ob strani, njegov generalni konzul v Aleksandriji, Anton Lavrin, doma iz Vipave, se je prav tako posvečal raziskovanju in zbiranju staroegipčanskih starin. Med sodobniki je veljal za dobrega poznavalca egipčanskih starin. Veliko spomenikov iz njegove nekdanje zbirke v Aleksandriji je danes v Umetnostnozgodovinskem muzeju na Dunaju, v svoj rojstni kraj je za družinsko grobnico poslal dva staroegipčanska sarkofaga. V Narodnem muzeju Slovenije pa danes hranijo egipčansko človeško mumijo svečenika Akesuite in živalsko mumijo svete ptice ibisa, ki ju je med drugimi predmeti muzeju v Ljubljani poklonil Anton Lavrin.

Slika: Ibis. Universalmuseum Joanneum.

5. Ustanovitev muzeja in službe za zaščito spomenikov: Auguste Mariette (1821–1881)

Francoski egiptolog Auguste Mariette je v sredini 19. stoletja poizkušal omejiti ropanje in odvažanje arheoloških

Slika: Famouswonders.com.

spomenikov iz Egipta. Od tedanjega egiptovskega vladarja je izposloval dovoljenje za ustanovitev prve spomeniškovarstvene ustanove v Egiptu. Vladar mu je poleg

denarja dodelil celo parnik, da je hitreje dosegel arheološka najdišča ob Nilu, kjer je izkopaval in tako preprečeval pohlep domačinov in lakomnost Evropejcev po egipčanskih spomenikih. Ob tem je v majhnem muzeju, ki ga je namestil v starem kairskem rečnem pristanišču Bulak, zbral sadove izkopavanj te ustanove in tako položil temelje današnjega Egipčanskega muzeja v

6. Odkritje skrivališča kraljevskih mumij (1871–1881)

Od leta 1875 dalje so starinarji v Luksorju bogatim turistom ponujali izredno lepe arheološke predmete in še posebno lepo ohranjene papiruse. Uprava za starine Egipta je leta 1881 sprožila preiskavo in ta je pripeljala do treh bratov Abder Rasul, prebivalcev vasi Kurna, ki leži v bližini skalnega svetišča kraljice v Deir el Bahariju, na zahodnem bregu Nila nasproti Luksorja. Bratje so priznali, da so v skalni steni nad omenjenim svetiščem leta 1871 odkrili skrivališče polno mumij in najrazličnejših predmetov. Izkazalo se je, da so bile v skalnem skrivališču nad svetiščem nakopičene krste z mumijami najslavnejših faraonov 18. in 19. dinastije, kraljic in visokih uradnikov tistega časa ter ostanki njihove grobne opreme. Tja so jih že v času 21. dinastije (med letoma 1075 in 945 pr. n. št.) pred plenilci grobov umaknili svečeniki.

Slika: Wikipedia.

7. Odkritje Tutankamonove grobnice (1922): Howard Carter (1874–1939)

Slika: Tutankamonova maska. Wikipedia.

Carter je svoje egiptološko udejstvovanje začel kot prepisovalec in prisovalec starih stenskih napisov. Kasneje je v službi lorda Carnarvona po dolgem in napornem iskanju leta 1922 v Dolini kraljev odkril grobnico faraona Tutankamona, sprva Tutankatona (imenovanega po bogu Atonu, ki so ga ukinili

po Nefretetini smrti). Ta najdba je zelo pomembna, saj je bila Tutankamonova grobnica ena izmed redkih, ki je ostala neizropana. Ohranili so se neprecenljivi zakladi grobnih pridatkov, ki so 3000 let stali v podzemni sobi in čakali na faraonovo življenje.

8. Reševanje nubijskih spomenikov (1960–1980)

Leta 1956 je Egipt sprejel odločitev, da za potrebe nove hidroelektrarne (prvo so zgradili leta 1902) pri

zgradi nov jez, ki je pomenil nevarnost popolnega uničenja vseh arheoloških najdišč in spomenikov ob bregovih Nila v zgodovinski pokrajini Nubiji. Pred tako resno in neposredno nevarnostjo je Unesco leta 1960 sprožil mednarodno kampanjo za rešitev najdišč in spomenikov Nubije. Najbolj spektakularna dela te akcije so bila (v letih 1964–1966) razrez dveh skalnih svetišč, zgrajenih v času faraona Ramzesa II. (1279–1212 pr. n. št.) v Abu Simblu, prestavitev na novo lokacijo 65 metrov višje nad sedanjo gladino akumulacijskega jezera (Naserjevo jezero) in ponovna sestavitvev.

Slika: Abu Simbel. Wikipedia.

Viri:

Kajfež, T. et al., 2014, *Mumija in krokodil. Slovenci odkrivamo dežele ob Nilu. Katalog razstave. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije.*

Slovar slovenskega knjižnega jezika. Spletna izdaja. ZRC, 2000. Dostopno na <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>.

Vercoutter, J., 1994, *Iskanje pozabljenega Egipta. Zbirka Mejniki. Ljubljana: DZS, d.d.*

Wikipedija. Spletna enciklopedija. Dostopno na <http://sl.wikipedia.org/>.

KONČNO GESLO:

-

Ozirisova in Izidina sestra, poročena s Setom. Ena izmed njenih nalog je bila varovanje mrtvih.

Ime in priimek _____
Ime OŠ _____
Naslov OŠ ali domači naslov _____

Rešitev oddaj v svoji knjižnici ali jo pošlji na naslov: **MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana »Za MEGA kviz«**

Pripravili: Tomislav Kajfež, mag., Nina Vošnjak in Alja Vute, Narodni muzej Slovenije
Sodelovala: Žiga X Gombač in Ivan Mitrevski